

SPRAWOZDANIE Z KONFERENCJI EUROPEJSKIEJ SIECI NOTARIALNEJ W DN. 30.09.2016 W WENECJI

Konferencja dotycząca ustrojów majątkowych małżeństw i rejestrowanych związków partnerskich w obrocie międzynarodowym Unii Europejskiej zorganizowana przez Europejską Sieć Notarialną (KNUE) we współpracy z instytucjami europejskimi, za swą bazę miała dwa rozporządzenia unijne z 24 czerwca 2016 roku podjęte w ramach współpracy wzmocnionej w dziedzinie kompetencji, stosowania właściwego prawa oraz uznawania i wykonalności orzeczeń w zakresie ustrojów majątkowych małżeńskich oraz rejestrowanych związków partnerskich.

Celem tych aktów prawnych jest ułatwienie rozstrzygania kwestii majątkowych, a zwłaszcza podziału majątku wspólnego w przypadku np. rozvodu albo rozwiązania zarejestrowanego związku partnerskiego zawartego przez obywateli różnych krajów Unii Europejskiej. Rozporządzenia określają, który sąd i prawo którego kraju jest właściwe do rozpatrywania takich spraw. Ponieważ Polska i Węgry zgłosiły weto do powyższych rozporządzeń (które co do zasady wymagają jednomyślności), dlatego te akty prawne zostały przyjęte przez 18 krajów Wspólnoty w ramach procedury wzmocnionej współpracy i akces do nich jest otwarty dla pozostałych krajów. Tradycyjnie już poza powyższymi regulacjami są także Wielka Brytania i Dania.

Jako zasadę przyjęto właściwość „pierwszego wspólnego prawa” po zawarciu małżeństwa w oparciu o kryterium wspólnego zwykłego pobytu, z możliwością opcji wyboru prawa (art. 22, 26). Zasadą jest także jednolity status prawa właściwego w sprawach majątkowych małżeńskich (art. 21). Przyjęto także zasadę braku obowiązku uznawania małżeństw lub związków partnerskich zawartych w innym kraju Unii, z powołaniem się na klauzulę porządku

publicznego. Należy jednak zaznaczyć, że klauzula porządku publicznego nie może być sprzeczna z podstawowymi zasadami Unii, a w tym: niedyskryminowania w powodów płci, wyznania lub poglądów religijnych. I to prawdopodobnie był powód weta polskiego rządu w stosunku do tych rozporządzeń, nad którymi pracowano od 2011 roku. Polska być może była gotowa poprzeć projekty przepisów z zastrzeżeniem, by nie zobowiązywało ono sądów państw członkowskich do stosowania jego przepisów w zakresie szerszym niż wyznaczony granicami instytucji ich krajowego prawa rodzinnego. Oczywiście ten stan rzeczy może się w przyszłości zmienić.

Konferencja prowadzona przez przewodniczącego KNUE not. Paolo Pasqualisa obejmowała referaty poszczególnych notariuszy omawiające szczegółowe rozwiązania poszczególnych artykułów lub rozdziałów rozporządzeń, a następnie w ramach dyskusji także przykłady zastosowania rozporządzeń w wybranych kazusach. Podział „materii” rozporządzeń na mniejsze części celem ich pogłębionego opracowania szczegółowego przez poszczególnych prelegentów, uważa za godny polecenia na forum krajowych szkoleń.

Należy także wspomnieć, że na początku konferencji, not. Raul Radui (sekretarz generalny KNUE) przedstawił uczestnikom konferencji krótki zarys idei i praktyki działania Europejskiej Sieci Notarialnej.

Opracował Jacek Frelich